

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 193/2012-20

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 26. júna 2012 v senáte zloženom z predsedu Rudolfa Tkáčika a zo sudcov Ľubomíra Dobríka a Jána Auxta prerokoval sťažnosť Ing. arch. D. R., B., zastúpeného advokátom JUDr. J. S., B., pre namietané porušenie jeho základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C/205/2006 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo Ing. arch. D. R. na prerokovanie vecí bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C/205/2006 p o r u š e n é b o l o .

2. Okresnému súdu Bratislava II p r i k a z u j e , aby v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C/205/2006 konal bez zbytočných prietahov.

3. Ing. arch. D. R. p r i z n á v a finančné zadost'učinenie v sume 2 000 € (slovom dvetisíc eur), ktoré je Okresný súd Bratislava II p o v i n n ý vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Okresný súd Bratislava II je p o v i n n ý uhradiť Ing. arch. D. R. trovy konania v sume 323,49 € (slovom tristodvadsaťtri eur a štyridsaťdeväť centov) na účet jeho právneho zástupcu JUDr. J. S., B., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. III. ÚS 193/2012-8 z 2. mája 2012 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť Ing. arch. D. R. (ďalej len „sťažovateľ“) pre namietané porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C/205/2006.

Zo sťažnosti a z príloh k nej pripojených vyplýva, že 22. februára 2006 podal sťažovateľ (navrhovateľ) okresnému súdu žalobu, ktorou sa od spoločnosti T., a. s. (ďalej len „odporca“), domáhal zaplata sumy 132 692 Sk s prísl. z titulu, že odporca nevydal sťažovateľovi opravované motorové vozidlo, ktoré je podľa jeho názoru nepojazdné. Dňa 25. júla 2006 okresný súd vydal platobný rozkaz, proti ktorému podal odporca odpor. Konanie je vedené pod sp. zn. 9 C/205/2006. Napriek tomu, že od začatia tohto konania uplynulo viac ako šesť rokov, okresný súd o žalobe sťažovateľa nerozhodol. Sťažovateľ ako účastník konania poskytoval okresnému súdu potrebnú súčinnosť a nijakým spôsobom neprispel k doterajšej dĺžke konania. Sťažovateľ opakovane podával sťažnosti na priet'ahy v predmetnom konaní, ktoré JUDr. K. F., poverená zastupovaním predsedu okresného súdu,

vyhodnotila ako dôvodné a za vzniknuté prietahy sa sťažovateľovi ospravedlnila. Keďže do dnešného dňa k odstráneniu prietahov nedošlo, dochádza zo strany okresného súdu k porušovaniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy.

Sťažovateľ žiada, aby ústavný súd v náleze vyslovil, že okresný súd v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C/205/2006 porušil jeho základné právo podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, aby okresnému súdu prikázal vo veci konať bez zbytočných prietahov a zaplatiť sťažovateľovi finančné zadost'učinenie v sume 4 400 €, ako aj náhradu trov právneho zastúpenia v sume 404,74 €.

Na základe výzvy ústavného súdu predsedníčka okresného súdu vo vyjadrení k prijatej sťažnosti sp. zn. Spr. 2080/2012 z 23. mája 2012 k priebehu konania okrem iného uviedla:

„... Z prehľadu procesných úkonov je nepochybné, že vo veci od podania návrhu dochádzalo vo všetkých štádiách konania k prietahom. Jednotlivé úkony sudkyne JUDr. M. G. nasledovali vo veľkých časových odstupoch, pričom z hľadiska právneho posúdenia veci sa nejedná o skutkovo ani právne zložitú vec. Možno konštatovať, že dĺžka konania pred súdom je neúmerne obtiažnosťou veci a je zavinená prietahmi zo strany súdu.

*Prehľad procesných úkonov vo veci 9 C/205/2006 v právnej veci navrhovateľa:
Ing. arch. D. R. proti odporcovi: T., a. s., o zaplatenie 4 404,57 EUR s prísl.:*

22. 02. 2006 - doručenie návrhu na súd (sp. zn. 31 Ro/635/2006)

28. 03. 2006 - výzva navrhovateľovi na úhradu súdneho poplatku za návrh

06. 04. 2006 - opätovné doručovanie zásielky navrhovateľovi (závada v doručovaní)

07. 04. 2006 - zisťovanie pobytu navrhovateľa (REGOB, MEO, GR ZVJS, OR PZ)

28. 04. 2006 - záznam o zložení súdneho poplatku

11. 05. 2006 - výzva PZ navrhovateľa na doplnenie návrhu (vyčíslenie trov práv. zastúpenia)

06. 07. 2006 - vyčíslenie trov od PZ navrhovateľa

24. 07. 2006 - vydanie platobného rozkazu

22. 08. 2006 - odpor odporcu

25. 09. 2006 - výzva odporcovi na úhradu SP za odpor
09. 10. 2006 - záznam o zložení SP za odpor
13. 10. 2006 - prevod do registra C (sp. zn. 9 C/205/2006)
23. 02. 2006 - stanovený termín pojednávania na deň 16. 04. 2007
02. 01. 2007 - vyjadrenie PZ navrhovateľa k odporu
16. 04. 2007 - odročené na T 28. 05. 2007
28. 05. 2007 - odročené na T 25. 06. 2007 + predvolanie svedkov
25. 06. 2007 - pojednávanie zrušené z dôvodu PZ sudcu, stanovený nový T 17. 09.
2007
17. 08. 2007 - z dôvodu kolízie pojednávanie boli účastníci volaní na nový T 01. 10.
2007
03. 09. 2007 - oprava žalobného petitu
18. 09. 2007 - ospravedlnenie a žiadosť o preloženie T pojednávania PZ
navrhovateľa
21. 09. 2007 - zruš. T 01. 10. 2007 a účastníci volaní na T 19. 11. 2007
05. 10. 2007 - uznesenie č. k. 9 C/205/2006 - 67 o pripustení zmeny žalobného petitu
19. 11. 2007 - odročené na neurčito - lehota účastníkom na doloženie otázok,
v súvislosti so znaleckým dokazovaním
29. 11. 2007 - doloženie otázok v zmysle záverov pojednávania od PZ navrhovateľa
08. 01. 2007 - návrh na vykonanie dokazovania PZ odporcu
12. 11. 2008 - upozornenie PZ navrhovateľa na prieťahy v konaní
30. 11. 2008 - upozornenie PZ navrhovateľa na prieťahy v konaní
21. 06. 2008 - uznesenie č. k. 9 C/205/2006 - 81, ktorým súd ustanovil znalca
z odboru cestnej dopravy
09. 08. 2010 - prevzatie súdneho spisu ustanoveným znalcom
22. 10. 2010 - výzva znalcovi na zaslanie spisu a znal. posudku (uplynutie lehoty)
23. 11. 2010 - úradný záznam - žiadosť znalca o predĺženie lehoty na vypracovanie
znal. posudku, nakoľko sa nemohol kontaktovať na navrhovateľa
02. 12. 2010 - doručenie znaleckého posudku
09. 12. 2010 - uznesenie o priznaní znalečného
27. 01. 2010 - doručovanie posudku účastníkom na vyjadrenie

01. 03. 2011 - vyjadrenie odporcu k posudku
07. 04. 2011 - výzva odporcovi na doručenie rovnopisu podania
28. 09. 2011 - stanovený T pojednávania na 09. 11. 2011
02. 11. 2011 - stanovisko PZ navrhovateľa k vyjadrenie odporcu k znal. Posudku
11. 11. 2011 - pojednávanie odročené na T 16. 11. 2011 za účelom pokračovania vo výsluchu znalca
15. 11. 2011 - oznámenie o zrušení T 16. 11. 2011 (PN sudcu)
07. 12. 2011 - stanovený T na 09. 01. 2012
09. 11. 2011 - zápisnica o zrušení pojednávania dňa 09. 11. 2011 a odročenie na T 16. 11. 2011
23. 12. 2011 - žiadosť o ospravedlnenie neúčasti odporcu a žiadosť o odročenie
05. 01. 2011 - PZ navrhovateľa a znalec boli oboznámení so žiadosťou o odročenie pojednávania, ako so skutočnosťou, že pojednávanie sa konať nebude
09. 01. 2012 - stanovený T na 07. 03. 2012
28. 02. 2012 - oznámenie účastníkom konania o zrušení pojednávania (PN sudcu)
18. 04. 2012 - príkazanie veci JUDr. R.“

Predsedička okresného súdu v podaní z 23. mája 2012 a právny zástupca sťažovateľa v podaní zo 4. júna 2012 uviedli, že netrávajú na verejnom ústnom pojednávaní.

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Sťažovateľ sa sťažnosťou domáhal vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého „každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov...

„Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu.“ (IV. ÚS 253/04)

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni uvedený stav právnej neistoty.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou „odstránenie stavu právnej neistoty je podstatou, účelom a cieľom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov“ (I. ÚS 24/03, II. ÚS 66/03, IV. ÚS 15/03), pričom „tento účel možno zásadne dosiahnuť právoplatným rozhodnutím“.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní okresného súdu došlo k zbytočným prietáhom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (II. ÚS 813/00, I. ÚS 20/02, III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02) ústavný súd zohľadnil tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická

zložitost' veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Ústavný súd (obdobne ako Európsky súd pre ľudské práva) pritom prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa.

Pri vyhodnotení doterajšieho konania vo veci vedenej na okresnom súde pod sp. zn. 9 C/205/2006 podľa troch označených základných kritérií ústavný súd dospel k týmto záverom:

1. Predmetom konania na okresnom súde vedeného pod sp. zn. 9 C/205/2006 je zaplatenie sumy 4 404,57 € s prísl. za vykonané opravy motorového vozidla odporcom; a táto vec zo skutkového hľadiska vykazuje znaky náročnosti.

2. Správanie sťažovateľa ako účastníka konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred okresným súdom došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Pokiaľ ide o správanie sťažovateľa v preskúmvanej veci, ústavný súd zistil také skutočnosti, ktoré mohli byť osobitne zohľadnené na jeho ťarchu. Ide napríklad o zaplatenie súdneho poplatku, ale aj jeho neúčast' na pojednávaní 18. septembra 2007.

3. Tretím kritériom, podľa ktorého ústavný súd hodnotil, či v uvedenom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, bol postup okresného súdu. Ústavný súd sa zaoberal postupom okresného súdu v posudzovanej veci, a to nielen z hľadiska sťažovateľom namietaných (označených) období, ale aj z hľadiska celkového priebehu posudzovaného súdneho konania.

Z rozboru veci vyplýva, že 22. februára 2006 bol okresnému súdu doručený návrh na vydanie platobného rozkazu na zaplatenie 4 404,57 € s prísl pod sp. zn. 31 Ro/635/2006, ktorý bol 24. júla 2006 vydaný okresným súdom. Dňa 22. augusta 2006 podal odporca proti platobnému rozkazu odpor. Dňa 13. októbra 2006 bola vec prevedená do registra „C“ (sp. zn. 9 C/205/2006).

Ústavný súd zistil, že všeobecný súd nekoná vo veci bez zbytočných priet'ahov a efektívne napriek tomu, že konanie vo veci trvá vyše šesť rokov a nedošlo k meritórnemu rozhodnutiu vo veci, a ako neefektívny možno považovať úkon o nariadení znaleckého dokazovania až po dvoch rokoch.

Ústavný súd vychádzajúc zo samotnej dĺžky konania, jeho priebehu a dosiahnutých výsledkov konštatuje, že viac než šesť-ročná dĺžka súdneho konania je ústavne neakceptovateľná nielen v konkrétnej veci, ale v každej súdom prerokúvanej veci.

Bez toho, aby ústavný súd vymedzoval i jednotlivé kratšie obdobia nečinnosti okresného súdu a neefektívne úkony, ktoré nesmerovali k rozhodnutiu vo veci, možno konštatovať, že v konaní o určenie vlastníckeho práva vedenom okresným súdom pod sp. zn. 9 C/205/2006 bolo porušené základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (bod 1 výroku nálezu).

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva a slobody porušil, vo veci konal [podobne aj § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde]. Vzhľadom na to ústavný súd prikázal okresnému súdu, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C/205/2006 konal bez zbytočných priet'ahov (bod 2 výroku nálezu).

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy môže ústavný súd svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 citovaného článku ústavy boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Z ustanovenia § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde vyplýva, že ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti žiadal aj o priznanie primeraného finančného zadost'učinenia v sume 4 400 € a žiadosť odôvodnil tým, že súdne konanie o zaplatenie 4 404,57 € s prísl. nie je skončené ani po viac ako šiestich rokoch, čo u neho vyvoláva stav právnej neistoty.

Podľa názoru ústavného súdu prichádza v tomto prípade do úvahy priznanie primeraného finančného zadost'učinenia, ktoré je peňažnou protihodnotou utrpenej nemajetkovej ujmy, keď porušenie základného práva alebo slobody nie je už možné inak napraviť (napr. I. ÚS 15/02, I. ÚS 27/03).

Pri určení primeraného finančného zadost'učinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj Európsky súd pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadost'učinenie podľa čl. 41 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu. Súčasne sa pritom riadil zásadou, že cieľom primeraného finančného zadost'učinenia je reparácia nemajetkovej ujmy, nie prípadná náhrada škody, ktorá by sa po splnení zákonných podmienok mohla uplatňovať v konaní pred všeobecnými súdmi (m. m. IV. ÚS 84/02).

Vzhľadom na doterajšiu dĺžku konania pred všeobecnými súdmi, princípy spravodlivosti a spôsob zavŕšenia ochrany základných práv sťažovateľa, ústavný súd považoval finančné zadost'učinenie v sume 2 000 € voči okresnému súdu za primerané podľa čl. 127 ods. 3 ústavy a § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde a podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde uložil okresnému súdu, ktorý označené práva porušil, vyplatiť ho sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu (bod 3 výroku nálezu).

Sťažovateľ prostredníctvom svojho právneho zástupcu žiadal o priznanie náhrady trov konania pred ústavným súdom v sume 404,74 € vrátane dane z pridanej hodnoty, a to za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2012.

Ústavný súd pri priznaní úhrady trov konania, ktoré vznikli sťažovateľovi z dôvodu právneho zastúpenia pred ústavným súdom advokátom JUDr. J. S., B., vychádzal z výšky priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2011, ktorá predstavovala sumu 763 €. Úhradu priznal za dva úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia a podanie sťažnosti) v súlade s ustanoveniami § 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), pričom hodnotu jedného úkonu právnej služby ústavný súd stanovil na sumu 127,16 € zvýšenú o 20 % DPH, keďže právny zástupca sťažovateľa je platcom dane z pridanej hodnoty. K priznanej odmene advokáta za 2 úkony právnej služby 305,18 € vrátane DPH ústavný súd priznal aj uplatnenú sumu paušálnej náhrady v sume 15,26 € (2-krát 7,63 €) zvýšenej o 20 % DPH podľa § 16 ods. 3 vyhlášky. Na základe opísaných dôvodov bola sťažovateľovi priznaná úhrada trov konania v celkovej sume 323,49 €, ktorú je okresný súd povinný vyplatiť na účet jeho právneho zástupcu (bod 4 výroku nálezu).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. júna 2012